

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Veturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Veturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Naša brambena reforma.

Pred kratkim je zagnalo časopisni krik, da vlada žuga s paragrafom, ako se zbornica ne vda in ne sprejme v kratkem brambene reforme in pa letošnjega proračuna. Oficijozni list »Fremdenblatt« taji vsako tako nakano vlade in pravi, da je vlada pokazala zbornici le pot, po kateri je treba hoditi, da se lahko ogne tega nesrečnega paragrafa. Sicer pa je brambena reforma tako potrebna in so prejšnji zakoni v tem oziru že tako zastareli, da so si vse stranke v tem edine, da je ta predlog treba v najkrajšem času rešiti. Skoro vse stranke od meščanske in agrarne do socialne demokracije so za to, da se ta stvar reši kakor hitro mogoče. Največjo korist bodo imeli od te reforme seveda kmetijski sinovi, ker se uvede 2letna vojaška služba, kar je za našega poljedelca velike važnosti. Delavci so dandanes dragi do skrajnosti, brigajo se za gospodarje presneto malo in kmet navadno tudi nima denarja, da bi jih plačeval. Sin mu je pri vojaki, včasih celo dva ali več — in tri leta so dolga, pri marinari celó štiri. Zato bo nova reforma gotovo povsod z veseljem pozdravljena bodisi v meščanskih ali delavskih, še bolj pa v poljedelskih krogih. Seveda bo imela nekatere neprijetne posledice, da bo treba več novincev na leto, tako da se zapolni potrebno število. To temu ali onemu ne bo prav, posebno tistim ne, ki vedno vprašujejo, čemu je vojaštvo, če ni vojske. Taki namreč mislijo, da če je vojaštvo, mora biti vojska, kar pa ni res. Vojaštvo je ravno zato tu, da vojske ni. Vojaštvo moramo imeti, krepko in številno, da se lahko postavimo v vrsto svetovnih držav. Vsi drugi parlamenti po svetu so že reformirali vojaške zakone, povsod dovoljujejo vedno večje vojaške kontingente,

da si tako zavarujejo svoje svetovno stališče. Upati je, da bo šlo tudi pri nas z brambeno reformo gladko do konca.

Le Rusi so nekaj mešali in začeli so v brambenem odseku hudo obstruirati. To zaradi svoje univerze in posebno zaradi tega, ker niso hoteli Poljaki v to privoliti, da bi se rusinska univerza ustanovila v Lvovu. V zadnjem hipu pa je prišlo vendar le do sporazuma med vlado, med Poljaki in med Rusini in sicer tako, da dobijo Rusini svojo univerzo v dobi šestih let v Lvovu.

Tako je pa sedaj gotovo, da brambeni odsek že danes konča svoje delo in da pride brambena reforma že drugi teden v plenarno sejo. Samo nekatere manjše parlamentarne frakcije so sicer zatrdule, da bodo glasovale proti brambeni reformi, a vse merodajne stranke, ki tvorijo potrebno večino, so izjavile, da bodo gledale na to, da se ta potrebna reforma kakor hitro mogoče uveljavi.

Novi opravilnik grofa Tisza.

V jedni zadnjih sej ogerskega parlamenta je povzel besedo Tisza ne kot predsednik ampak kot poslanec; predsedstvo je vodil eden podpredsednikov. V tem govoru se je Tisza dotaknil tudi svoje osebe in svojega političnega delovanja. Trideset let že nastopa in vedno se je boril v isti smeri t. j. proti obstrukciji in opoziciji. Prvič se je borił proti obstrukciji še kot mlad mož, a ni šlo; moral je podleči. Drugič je nastopil proti njej kot ministerski predsednik in sedaj kot predsednik zbornice. — Tudi drugič se mu ni načrt posrečil, a sedaj je vendar dosegel, kar je želel. Tridesetletno delo, pravi Tisza, je zastavil v tem boju, vso svojo moralčno moč je

dejal na tehtnico, da bi zlomil obstrukciji peroti. — Iz Tiszovih besed se vidi, koliko važnost polaga on na dejstva, ki so se vršila zadnje čase v ogrskem parlamentu. On se čuti nekakega rešitelja svojega naroda, ker je ljudstvo osvobodil tiranske obstrukcije, a pri tem ne pomisli, da je sam postopal skrajno tiransko. Parlament ogerske države je bajé s tem pridobil na ugledu pred celim svetom, trdijo Tiszu naklonjeni listi. A kako sodi v resnici javnost izven avstro-ogerskih mej o teh nasilstvih, o tem se previdno molči.

Po Tiszovem mnenju pridejo sedaj za Ogersko zlati časi. Sedaj se začne pravo plodonosno delo, v prid in korist naroda. Škodljivci so vrženi na cesto in se ne smejo prikazati več v parlament. Vojaštvo varuje sedaj ogersko ustavo pred opozicijalnimi napadi. Da ima Tisza dokaj mase za seboj, to je precej umljivo. Če kdo tako govori, da dela »vse za narod, vse za ljudski prospah«, tedaj je jasno, da si mora pridobiti nekako naklonjenost. Če bi bilo vse, kar Tisza govori, res čisto suho zlato, moramo priznati, da bi bilo treba temu možu izreči v resnici svoje spoštovanje, kakor ga de facto uživa pri svoji parlamentarni večini, ki je njegov govor poslušala stojé in mu klicala burne eljen-pozdrave.

Po novem Tiszovem poostrenem opravilniku je vsaka obstrukcija čisto odstranjena; in to je on tudi hotel doseči, da sedaj gospodari čisto absolutno, ali kakor pravi »dela nemoteno za narod«. — V novi opravilnik so sprejete sledeče ostrejšje določbe: Ako je le 150 poslanec »za«, lahko traja seja celih 16 ur. Nujni predlogi so sprejeti le takrat, ako pospešujejo druge važne predloge. Govorniki se morajo v svojih govorih uržati edino le predmeta, ne da bi vlačili vse mogoče reči na dan, ki niso s stvarjo v nikaki zvezi in s tem tratili čas. Poimensko glasovanje se dovoli le

skrajno redko in pred nobenim glasovanjem se ne dovoli več običajnih pet minut odmora. Predsednik ima pravico zbornici dovoliti, da ta odkloni vsake popravke kakega poslanca, posebno še, če se vidi, da se hoče s tem le zbornično poslovanje zavláčevati. Vsi predlogi predsedstva, čitanje raznih vlog in interpelacij itd., autentificiranje protokola in druga enaka opravila se vršijo od sedaj naprej le ob koncu seje in ne več v začetku.

Reči moramo, da je treba občudovati Tiszovo energijo in žilavost, s katero hoče pospešiti zbornično delovanje in odstraniti vse, kar bi bilo parlamentu količ kaj na poti. Ampak »man merkt die Absicht und man wird verstimmt«. Tiszu je le za to, da se obdrži kolikor mogoče trdno na svojem stolcu, dokler ne izvrši svoje misije, t. j. da se sankcionira brambena in rekrutna predloga. Tako je Tisza ukrotil opozicijo in njegovo stališče je posebno še po avdijenci pri cesarju edino le pridobilo. Opozicija sicer že izjavlja, da je pripravljena podati roko v spravo, ako se predloži v jeseni volilna reforma. Seveda zahtevajo za to spravo Tiszovo glavo, kar pa se jim ne bo še tako hitro ugodilo. Pričakuje se pa, da bo Tisza čez kaka 2 tedna sam odložil predsedstvo. V češkem listu »Samostatnost« je pa poslanec Polonyi izjavil, da opozicija ne odneha in da bo skušala motiti zbornično delovanje ne le sedaj, ampak tudi jeseni. Pasti mora Tisza in ministerski predsednik Lukacs, to je geslo razjarjene levice.

Minister vit. Bilinski v Bosni.

Te dni se je mudil skupni finančni minister vitez Bilinski v Bosni, kjer je imel razne konference in pogovore gle-

Pesnik Anton Aškerc (1856-1912.)

V delih svojih živel sám boš živel večno!

V teh verzih leži sodba in tudi obsodba Aškercova kot pesnika. Truplo njegovo trohni že v gomili, časa njegovih del pa je pred nami, lepo število lično vezanih zvezkov svojih pesniških proizvodov nam je zapustil. Svoje pesniško delovanje je začel Aškerc v dunajskem Zvonu pod imenom Gorazd. Za ta psevdonim se je skrival več časa podobno S. Gregorčiču, ki se je podpisoval kot X. Oba sta bila učenca Stritarjeve pesniške šole, a njuna pota so šla daleč narazen. Že po svojem pesniškem bistvu sta se morala ločiti: Gregorčič mehak, nežen lirik, Aškerc pa grčast epik, to gotovo ni bilo sorodno. Prva zbirka je Aškerc proslavila kot pesnika po božji volji, vse poznejše so njegovo slavo v tem oziru le zmanjšale. Na pesniški razvoj pokojnega našega epika je vplival dosti tudi Fr. Levce, ki mu je kot »Zvonov« urednik dal marsikak dober nasvet. Prvo zbirko svojih poezij je izdal Aškerc l. 1890 pod naslovom: »Balade in romance«.

Knjiga je napravila efekt, ker je bila res nekaj novega. Krepak, doneč jezik, umetniško pripovedovanje in dikcija,

je pa že takrat namignil na svoje poznejše pesniško delovanje, ki je počasi postalo vedno bolj tendenciozno. V mislih imam pesem: »Prva mučenica«, kjer je že udaril na struno »svobodne misli«. Egipčanska mučenica se zopet pojavi iz pepela kot ptič phoenix in pravi:

»Imé mi je — Misel Svobodna,
A ves svet je moj zanaprej...«

Ta je, bi rekli, temelj poznejšemu delovanju pokojnega pesnika v prilog svobodomiselnosti. Ciklus »Stara pravda« nam opisuje bridko, krvavo zgodovino naših kmetijskih uporov in žalostno smrt seljaških voditeljev. Razun par hit so »Balade in romance« knjiga trajne urednosti, ki ji moramo prisoditi odlično mesto v našem slovstvu. — Leta 1896. je izšla druga, a že šibkejša zbirka Aškercovih del: »Lirske in epske poezije«. Na uvodnem mestu stoji znana: »Moja Muza«:

Moja Muza ni mehkužna
Bledolična gospodična;
Črnogorka je, Špartanka,
Deva zdrava, ognjevitva.

Vidi se iz te pesmi pesnikovo razpoloženje in tudi nekakav načrt nadaljnjega delovanja. V tem zvezku je začel tudi s svojim filizofiranjem, ki se je razvilo počasi v pristno svobodomiselnost.

se: »Iz popotnega dnevnika«. — Leta 1900 je izšla že tretja knjiga z naslovom: »Nove poezije«. Tu vidimo pesnika v Italiji in tu nam predstavlja: »Pavliho na Jutrovem«. Jako obširen popotni dnevnik, polnih sarkastičnih opazk in cikanj na naše sedanje razmere.

»Kaj bo? Romantika iztočna li?
Nemara kos moderne poezije?«

pravi sam o teh proizvodih. V celoti se vidi že ponehanje pesniške notranje sile, opazuje se še bolj glosiranje tega ali onega dogodka. — »Četrtni zbornik poezije« je izšel l. 1904. Velika večina te knjige obsega zopet vtise s potovanja in pa »priložnostne« pesmi. Najboljši je še ciklus: »Rapsodije bolgarskega goslarja«.

Vidi se pa, da je začel pesnik oprevati čisto vsakdanje dogodke, brez kakega kriterija, brez pesniške inspiracije, kot n. pr. Poslednji Obrenovič, Macedonski ustaša, Burska balada, Marat itd. Opevanje takih dogodkov je imelo bolj svobodomiselnost kot pa pesniško urednost. Tudi verz in dikcija sta jela pešati. — »Pesnitev« t. j. peti zbornik l. 1910 pa je pesniku naravnost škodoval. Uvideti bi bil že moral, da ne gre in ne gre več, a silil in silil je na dan s stvarmi, ki niso bile več poezija. Opozorim samo na znane: »Basni in parafraze«, ki niso nič drugega kot pre-

Razun teh zbornikov je izdal Aškerc še precejšnje število del, ki pa mu tudi niso prinesla bogsivedi kake pesniške slave, razun pri onih kritikih, ki niso dosti gledali na umetnost, ampak edino le na tendenco. In kar se svobodomiselnosti tiče, jo je imel Aškerc v nekaterih svojih delih več kot odveč. L. 1904 je izšel »Zlatorog«, pesnitev po znani pravljici izpod Triglava. Skušal je v to divotno narodno pravljico vlti z »zelenim lovcom« nekaj mefistovskega, a ni šlo. Baumbachu se je »Zlatorog« vse drugače posrečil. Veliko prahu je vzdignil: »Primož Trubar, zgodovinsko epska pesnitev«, ki je izšla l. 1905. Kritika je hudo udarila po pesniku, posebno dr. Jos. Tominšek. Nastal je cel literaren boj radi vprašanja, ali je sploh Trubar ureden upesnitve. Tudi to delo je polno tendence, protestantizem je vlekel Aškerc bolj kot pesniške kvalitete junakove. »Junaki in »Mučeniki« so pustili slov. publiko precej hladno. Pesniško gradivo je tu iskali med skakači in heretiki in njih opevanje se mu je zdelo poezija. Večina motivov je iz reformacije in protireformacije. »Jadranski biseri« so vzbudili pozornost, a ko jih je človek prečital, jih je položil v stran, kajti bili so razun malih izjem le verzi in le malo je bilo klenege zrnja. Poetične ribiške pravljice ob sinji Adriji so izgu-

vzorc, ker je tam dandanes ta loterija narednogospodarsko najbolj razvita.

Ženska izvoljena v češki deželni zbor. V četrtek je bila pri deželnozbor-skih dopolnilnih volitvah v Mladi Bole-slavi izvoljena za poslanko češka pisa-teljica Vikova-Kunětická, ki jo je kan-didirala mladočeška stranka.

Italijanski pisatelj in profesor Sighe-le, ki je bil pred časom izgnan iz Av-strije, je vložil proti ti odredbi rekurz, ki je pa bil minole dni zavržen. Do 23. t. m. mora Sighele zapustiti avstrijsko ozemlje.

Slavna županstva opozarja »Na-rodna Tiskarna«, da je založila tiskovr-ne za popisovanje psov v smislu odloka c. kr. okr. glavarstva z dne 19. maja 1912 št. 11402.

Droblinice.

Kopniški stotnik umrl? — Pred dnevi so listi poročali, da je v Londonu umrl znani Kopniški stotnik (»Haupt-mann von Köpenick«), črevljar Voigt, ki je l. 1906 spraval ves svet v smeh za-radi znane aretacije župana in blagajni-čarja občine Köpenick, pri kateri prilik je odnesel tudi občinski denar. Bil je za to obsojen na 4 leta ječe, a po 20 me-scih od nemškega cesarja pomiloščen. Včerajšnji listi pa poročajo, da vest o njegovih smrti ni resnična, marveč da živi Voigt v nekem meščecu na Nemš-kem.

Pozor pred špijoni! »Zeit« poroča, da je vojno ministerstvo izdalo v vseh jezikih monarhije brošuro pod naslo-rom. »Pozor pred špijoni!«, ki vsebuje pouk za vojake, kako naj se vedejo, ko

se jim približa kaka oseba z namenom, da bi izvalila iz njih kake informacije.

Odprava napitnin v hotelih. Društ-vo hotelirjev na Nemškem je imelo po-svetovanje glede odprave napitnine. Za letošnjo potno sezono so sklenili ne-kateri hotelirji odpraviti napitnino, e zato pa vračunajo v hotelskem računu za postrežbo primeren znesek, katere-ga potem razdelijo med uslužbence. — Zraven tega pa se zviša tudi plača u-službencem.

POSLANO.*)

Raznaša se govornica, češ da name-rava »Kmečka banka« v Gorici likvidi-rati. Spravlja se to v zvezo s snovanjem »Goriške banke«. Nameni take govori-ce so prozorni. Podpisano načelstvo »Kmečke banke« izjavlja, da niti najma-nje ne misli na likvidacijo, ker za to ni-ma povoda; nasprotno, namerava de-lokrog »Kmečke banke« razširiti.

V Gorici, dne 13. junija 1912.

Načelstvo »Kmečke banke«, reg. zadr. z omejj. zav. v Gorici:

Dr. Franko Ivan Saunig
predsednik, podpredsednik,

Anton Klančič, Matija Rutar,

Ignacij Križman,
odborniki.

*) Za vsebino pod tega poslanega je ured-ništvo odgovorno le toliko, kolikor določa ti-skovni zakon.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom »Ženska hvala«, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom »Schicht« znamka »Jelen«, da postane biesčeče belo, kajti pralni izvleček »Ženska hvala« in milo »Schicht« belita perilo kakor solnce.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel zastopstvo in zalogo moke valjčnega mlina

VINKO MAJDIČ IZ KRANJA.

Priporočam se slav. občinstvu za obilna naročila in zagotavljam točno in solidno postrežbo.

Spoštovanjem udani

PETER GRUDEN,
Gorica, Stolni trg šte. 8.

Lekarnarja A. THIERRY-jev BALZAM.

Edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko. Postavno zajamčeno.

Vsaka potvorite v, ponarejenje in vsak prekup drugega balzama s prevarljivi-mi znamkami se kazensko-sodnijsko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta bal-zam je dobrega učinka pri vseh boleznih na dihala, pri kašlju, pljuvanju, hripavosti, katarju v žrelu, bolečinah v prsih, boleznih na pljučah, posebno pri influenci, zel odčnih boleznih, vnetju jeter in vranice, slabi prebavi, te-lesnem zaporu, zobe bolu in ustnih boleznih, trganju udov, opeklinah, pri izpuščajih itd. itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 vel. posebna steklenica K 5-60.

Lekarnarja THIERRY - jevo edino pristno MAZILo IZ VRTNICE

je zanesljivo zdravilo za rane, ščirjevce (ture), poškodbe, vnetja, abscese, odstrani vse nečiste v telo vrinile se reči in stori, da so bolesterne operacije nepotrebne. Zdravi tudi pri zastarelih ranah itd. 2 škaliji staneta K 3-60.

Kupi se: Lekarna pri angelju varuhu, Adolf Thierry v Pregradu pri Rogatcu.

Dobi se skoro v vseh lekarnah. Na debelo pa v medicinalnih mirodilnicah.

Zahvala.

Podpisani se srčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, ki so našega ljubljenege strica, gospoda

JAKOBA VELIKONJA,

nadučitelja v p.

spremili na potu k večnemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo gg. učiteljem in g.čnam učiteljicam, sl. šolskemu vodstvu svetolucijskemu, ki se je udele-žilo pogreba s šolsko mladino, gg. profesorjem iz Gorice, darovateljem kras-nih vencev, gg. svetolucijskim pevcem za lepe žalostinke, gg. uradnikom in vsem, ki so pokojniku izkazali zadnjo čast na poti v večnost.

S v. Lucija, dne 14. junija 1912.

Anton Manfreda, } nečaki
Franc Manfreda, }
Karol Manfreda, }

RAZPIS DRAŽBE.

Županstvo Medana razpisuje zmanjševalno dražbo za zgradbo napajališča v Medani.

Delo je proračunjeno na 13.743 K 19 v.

Načrt in stroškovnik sta na vpogled v občinskem uradu v Me-dani ob torkih, petkih in nedeljah predpoludne.

Ponudbe je podati do 13. julija 1912 s položitvijo 10% varščine pri županstvu v Medani.

Županstvo si pridržuje pravico sprejeti ono ponudbo, ki se mu bode zdela najugodnejša, če tudi bi ne bila najnižja.

Županstvo Medana,

dne 11. junija 1912.

Župan:

Zucchiatti.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —